

jer je sabor najprije htio da raspravi svoje tegobe (gravamina) i da od novoga kralja zadobije obećanje, da će ih ukloniti. Hrvatski su poslanici sada ponovili svoje tužbe zbog obnove banske vlasti i pohrvaćenja Krajine, pače kako se baš tada ispraznilo mjesto karlovačkoga generala,¹ zamole oni kralja Matijaša, da sada imenuje bana Nikolu Frankopana Tržačkoga generalom i da se tako hrvatska Krajina opet podvrgne banskoj vlasti. Konačno je izabrani kralj Ferdinand zasebno i u auguralnom diplomom zajamčio kraljevstvu hrvatskomu, da će mu ispuniti želje, kad dodje na prijestolje (17. juna). Poslije toga okrunjen je (1. jula 1618.) ugarsko-hrvatskim kraljem, a tom je zgodom ban Nikola Frankopan nosio kraljevsko žezlo, mladi grof Krsto Erdődy zastavu Slavonije, a grof Juraj Zrinski zastavu Srbije. Skoro potom umre kralj Matijaš (28. marta 1619.) i ostavi svomu stričeviću s prijestolom i tridesetgodišnji rat, što je buknuo upravo u doba požunskoga izbornoga sabora zbog vjerskih smutnja u Češkoj.

Ferdinand II. (1619—1637). Vladanje Ferdinanda II. ispunjeno je neprekidnim ratovanjem ne samo u Češkoj i Njemačkoj, nego i u Ugarskoj s erdeljskim vojvodom Gavrom Betlenom, kojega su Mađžari proglasili svojim kraljem, a Turci pomagali. Hrvati su sudjelovali u oba rata kao laki konjanici, obično zvani arkebuziri, koji bi sa svojim malim, ali brzim konjima, vazda boj započeli i dovršili. U Wallensteinovoj vojsci vodio je Hrvate ban Juraj Zrinski (1622—1626), otac braće Nikole i Petra. On umre iznenada za vojne protiv Mansfelda u Požunu (18. decembra 1626.) u 28. godini. Već su suvremenici šaputali, da je „otrovan rotkvom“, ali za to nema nikakih dokaza. Poslije njega vodili su Hrvate razni carski generali (grof Ivan Isolano, Ivan Werth i Walter Leslie), a odlikovali su se u svim znatnijim bojevima, pače se kaže, da je kod Lützena (16. novembra 1632.) švedski kralj Gustav Adolf poginuo baš od njihove ruke, dok je znamenitoj pobjedi carskoj kod Nördlingena (7. septembra 1634.) mnogo pridonijela njihova hrabrost. Pod kraj tridesetgodišnjega rata (a za vladanja Ferdinandova sina Ferdinanda III.) sudjelovala su u mnogim bojevima i oba brata Nikola i Petar Zrinski, ističući se velikim junaštvom.

Pitanje Vojne Krajine. Pored svih zasluga, što su ih Hrvati stekli u ovim dugotrajnim ratovima, ipak im centralna vlada ne uvaži želje, da se Vojna Krajina podvrgne banu i saboru; pače baš za

¹ Dne 7. juna 1617. umro je general grof Adam Trautmansdorf.